

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Луцький національний технічний університет
Львівський торговельно-економічний університет
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Малопольський державний університет
імені Вітольда Пілецького в Освенцімі (Польща)

VII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

23 березня 2023 р.

**Ministry of Education and Science of Ukraine
Mukachevo State University
Lutsk National Technical University
Lviv University of Trade and Economics
Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian Institute (Ukraine)
Cavalry Captain Witold Pilecki State University of Malopolska in Oświęcim
(Republic of Poland)**

**VII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC
CONFERENCE**

**«FINANCIAL REGULATION OF
CHANGES IN THE ECONOMY OF
UKRAINE»**

23March 2023

Mukachevo

УДК 336.13.025.12(477)(043.2)

Ф59

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 2 від 24 березня 2023 року)*

Програмний комітет:

Щербан Тетяна Дмитрівна – ректор Мукачівського державного університету, доктор психологічних наук, професор.

Джоанна Стуглік – директор Інституту управління та виробничого машинобудування, Малопольський державний університет імені Вітольда Білецького, м. Освенцім.

Павел Качмарчик – декан факультету соціальних наук, Мазовецька академія в Плоцьку, доктор філософії.

Гоблик Володимир Васильович – перший проректор Мукачівського державного університету, доктор економічних наук, професор.

Кобаль Василь Іванович – проректор з науково-педагогічної роботи, Мукачівський державний університет, кандидат педагогічних наук, доцент.

Герц Мирослав Мирославович – начальник бюджетного відділу фінансового управління виконавчого комітету Мукачівської міської ради.

Черничко Тетяна Володимирівна – завідувач кафедри економіки та фінансів, Мукачівський державний університет, доктор економічних наук, професор.

Організаційний комітет:

Стегней М. І. – д.е.н., проф., Нестерова С. В. – к.е.н., доц., Гладинець Н. Ю. – к.е.н., доц.,

Лінтур І. В. – к.е.н., доц., Петричко М. М. – к.е.н., доц., Братюк В. П. – к.е.н., доц., Росола У.

В. – Ph.D, доц., ст. викл., Михальчинець Г. Т. – к.е.н., ст. викл.

Ф59 Фінансове регулювання зрушень у економіці України: збірник тез доповідей учасників VII Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, Мукачево, 23 березня 2023 р. – Мукачево: Вид-во МДУ, 2023. – 196 с.

Основною метою проведення конференції є обговорення та пошук рішень актуальних проблем здійснення фінансового регулювання зрушень в економіці України, обмін дослідницьким досвідом та публікація результатів наукових досліджень. Подані матеріали містять методологічні та методичні підходи, що можуть заслуговувати на увагу широкого кола фахівців.

Організаційний комітет вважає за доцільне повідомити, що не всі положення і висновки окремих авторів є беззаперечними. Разом з тим вважаємо можливим їхню публікацію з метою обговорення.

Редакція збірника не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, за якісний зміст і оформлення авторських рукописів (стилістичні, орфографічні помилки тощо) та залишає за собою право не розділяти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання розглянуті на конференції.

©Мукачівський державний університет, 2023

Росола У.В., Гопонько В.В., Клейнер В.В. АКТИВІЗАЦІЯ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ В УМОВАХ ВІЙНИ	81
Росола У.В., Росола О.А. АКТУАЛІЗАЦІЯ МІГРАЦІЙНОЇ КРИЗИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	83
Стегней М.І., Нодь О.Л., Черничко С.С. ЗБАЛАНСОВАНИЙ РОЗВИТОК РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ: ГЛОБАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ, НАЦІОНАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ	85
Стегней М.І., Алмашій В.В., Осуський С.В. ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	88
Гоблик-Маркович Н.М., Хаустов О.О. СМАРТ-ТЕХНОЛОГІЇ УСФЕРІ ТУРИЗМУ	91
Черничко Т.В., Іщук М.В. УПРАВЛІНСЬКІ ДИЛЕМИ: МЕТОДОЛОГІЯ «ТРАДИЦІЙНОГО» ПОШУКУ РІШЕНЬ І ПІДХІД ТОС	94
Черничко Т.В., Поляков Ф.О. ШЛЯХИ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ	97
Чизмар І.І. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗВИТОК КІБЕРСПОРТУ ЯК СФЕРИ ЕКОНОМІКИ	100
Шлапак В.О. ДІЯЛЬНІСТЬ МЕБЛЕВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ В УМОВАХ КОРОНАВІРУСНОЇ ПАНДЕМІЇ ТА РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ	103

Секція 3. Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

Кулініч Т.В., Тимчина Ю.А. ОСОБЛИВОСТІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ У СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТУ ЕКОНОМІКИ	106
Ліба Н.С. ЧИННИКИ ТА СКЛАДОВІ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОЇ ПОЛІТИКИ	109
Лінтур І.В., Вайданич С.С. АКТУАЛЬНІ РИЗИКИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ НБУ ПІД ЧАС ВІЙНИ	111
Лінтур І.В., Сідор В.В. БЮДЖЕТНЕ ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ	113
Максименко Д.В., Головачко В.М. ОБЛІК ЛОГІСТИЧНИХ ВИТРАТ ЗА ЦЕНТРАМИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	116
Манайло О.Е. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ	118
Сторожук Т.М. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ДОХОДІВ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ У СКЛАДІ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА	121
Проскура В.Ф., Росоха В.М. ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ЯК НАПРЯМОК ДОСЯГНЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ	124

Секція 4. Фінансове регулювання економічних процесів

Братюк В.П. ДЕФІНІЦІЯ ПОНЯТТЯ РИЗИК ТА ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ	129
Братюк В.П., Вакула М.М. МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ	132
Братюк В.П., Гнідин Т.Р. ОСОБЛИВОСТІ СТРАХУВАННЯ В СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ АМЕРИКИ	133
Братюк В.П., Меденці М. ОСОБЛИВОСТІ МЕНЕДЖМЕНТУ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ	136
Гладинець Н.Ю., Бабидорич В.В. ОЦІНКА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ПЕРЕДУМОВА ЕФЕКТИВНОСТІ ЙОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ	138
Гладинець Н.Ю., Мілашовська К. Й., Попов О. О. СТАРТАПИ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ	142
Гладинець Н.Ю., Товтин С.М., Медвідь Д.Р. АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЙОГО ВАЖЛИВІСТЬ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ	144
Дем'янчук О.І., Хохонік К.В. РИНОК СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ ПІД ЧАС ДІЙ ВОЄННОГО СТАНУ	148

умовах війни можна вважати відносно позитивним показником: навесні прогнози падіння сягали 40–50%» [3]

Військові дії призвели до часткового знищення та масового пошкодження інфраструктури, погіршення економічної ситуації та дисбалансу на ринку праці в Україні. Уряд країни звернувся за міжнародною допомогою для відновлення інфраструктури, забезпечення життєво важливих потреб населення та відновлення економіки. Навіть під час війни в Україні здійснюються реформи, які забезпечують відновлення та сприятимуть розвитку економіки. Це стосується сфери підприємництва, управління, розвитку інфраструктури тощо. Значні зусилля спрямовані на відновлення інфраструктури: дороги, залізниці, лінії електропередачі та водопостачання. Україна залучає інвестиції від іноземних інвесторів для відновлення економіки та забезпечення стабільного розвитку країни. Уряд докладает зусиль для створення нових робочих місць, підтримки малого бізнесу та релокації бізнесу, щоб забезпечити зайнятість населення, наповнюваність бюджетів різних рівнів та економічний розвиток країни.

Список використаних джерел

1. Іртищева, І., Стегней, М. (2015). Інноваційне оновлення фінансово-економічного механізму реалізації децентралізованої моделі сталого розвитку територіальних громад. Економіст. К.: ВПП "Пошук-Інвест". №6. С.8-12.
2. Theeffectofdigitaltechnologydevelopmentoneconomicgrowth. Вплив розвитку цифрових технологій на економічне зростання / I. Irtysheva, M. Stehnei, N. Popadynets [etal.] // InternationalJournalofDataandNetworkScience. Canada, 2021. №5. P. 25-36.
3. Українська економіка почала відновлюватися навіть на тлі війни. Хто і що цьому посприяли? URL: <http://surl.li/fpaqf>

УДК 333.48

Гоблик-Маркович Н.М.,
кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту,
управління економічними процесами та туризму
Хаустов О.О.,
здобувач ОС Доктор філософії
Мукачівський державний університет

СМАРТ-ТЕХНОЛОГІЇ УСФЕРІ ТУРИЗМУ

В умовах сучасних цифрових трансформацій в економіці, соціальних та суспільних процесах, розвиток та конкурентоспроможність туристичного бізнесу в значній мірі залежить від ефективного упровадження інноваційних технологій, зокрема цифрових.

ФІНАНСОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗРУШЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Туризм як одна з найбільш суспільно орієнтованих сфер економіки вимагає постійної адаптації процесів, форм та способів адаптації туристичних послуг до змін, уподобань споживачів, інших чинників об'єктивного впливу (безпекових питань, фінансових, природних, ринкових змін) а також створення ефективних комунікацій зі споживачами. В цих умовах, одним з ефективних інструментів адаптації туристичної галузі є використання Смарт-технологій.

Смарт туризм – це явище, яке ґрунтується на розумних (цифрових) технологіях. Розумна технологія – це короткий термін для конкретних технологій і явищ, керованих цифровими технологіями, які акумулюють дані та забезпечують підключення способами, які раніше були неможливими. На сучасному етапі розроблено комплекс взаємопідтримуючих та взаємопов'язаних технологій, що формують розумну цифрову інфраструктуру. Сюди можна віднести: сенсорні технології, повсюдний Wi-Fi, зв'язок ближнього поля (NFC), смартфони/мобільний зв'язок, радіочастотна ідентифікація (RFID), складні сховища даних, алгоритми аналізу даних тощо. Науковці стверджують [1], що інтелектуальність становить не стільки індивідуальний технологічний прогрес, скільки взаємозв'язок, синхронізація та узгоджене використання різних технологій. Саме застосування можливостей, які надають дані технології у сфері туризму, готельного, ресторанного бізнесу, культури і спорту є основою для формування і розвитку Смарт-технологій в туризмі.

Наразі у сфері туризму, як і в інших сферах послуг, широко застосовуються інформаційні технології які спрямовані на формування контактів між туристичною організацією та клієнтами, спрощення пошуку туристичних послуг, он-лайн замовлення та оформлення тощо (електронний банкінг, соціальні мережі, рекламний контент, електронні платформи, електронні додатки тощо). Отже, певною мірою можна стверджувати, що розумний туризм є прямим продовженням електронного туризму, що стосується основних технологій. Головна відмінність полягає в тому, що Смарт технологія дозволяє створювати нові рівні зв'язку, зокрема зв'язки між фізичними об'єктами. Інтелектуальна технологія реалізує бачення навколишнього інтелекту та повсюдного обчислення. Впровадження Інтернету речей (IoT) є реальною основою для реалізації інтелектуальних туристичних проєктів. Таким чином, інтеграція веб-інфраструктури з фізичною інфраструктурою є визначальною характеристикою для розумного туризму. Іншими словами, розумний туризм – це поєднання фізичного з цифровим світом та створення на цій основі нових послуг або зміна їх якості.

Одним з основних напрямків Смарт-туризму є формування Смарт-дестинацій з використанням інфраструктури розумних міст. Як зауважує Маховка В.М., «концепція Smart Tourism Destinations базується на використанні ефекту синергії між інноваційними

чутливими технологіями Smart City та їх соціальною складовою для підтримки туристичного досвіду. Впровадження та використання Smart Tourism Destinations для задоволення потреб туристів до, в процесі та під час туристичної подорожі в тому чи іншому місті дозволить підвищити його рівень конкурентоспроможності» [2].

Інноваційний туристичний напрямок, побудований на інфраструктурі найсучасніших технологій, гарантує сталий розвиток туристичних зон, доступний для кожного, що полегшує відвідувачам взаємодію з оточенням та інтеграцією в нього, підвищує якість досвіду в пункті призначення та покращує якість життя мешканців.

Основними напрямками smart-технологій для розвитку туристичного продукту міста мають стати [3]: кластеризація туристичної громадськості міста; запровадження хмарних технологій та Інтернету-речей у різних сферах, а також розширення місць використання Wi-Fi (у т.ч. громадських місцях та транспорті); створення туристичного мобільного додатку міста; використання QR-кодів на всіх туристичних об'єктах (у т.ч. музеях, парках, поруч з пам'ятниками тощо); єдиний туристичний квиток на всі види транспорту; розміщення веб-камер біля основних туристичних об'єктів міста (у т.ч. парків, скверів, пам'ятників і т.д.), а також розміщення інформації на стендах про той чи інший об'єкт на різних мовах із QR-кодами тощо.

Варто зауважити, що окрім переваг упровадження Смарт-туризму потребує вирішення багатьох проблем, які не залежать від туристичної організації й повинні враховуватися на регіональному і, навіть, національному рівні. До таких проблем можна віднести: потреби у значних інвестиціях, відсутність достатньої кількості персоналу, що володіє цифровими навичками, залежність від енергетичної та іншої інфраструктури, рівня цифрової грамотності потенційних клієнтів, скорочення потреби у багатьох професіях у сфері туризму.

Технології смарт-туризму впроваджуються в багатьох туристичних центрах Європи та світу: Барселоні, Лондоні, Гданську, Бостоні, Чикаго, Лас-Вегасі, Нью-Йорку, Орландо, Сан-Антоніо, Сан-Дієго, Шанхаї, Сіднеї, Лос-Анжелесі, Дубаях та ін. Основними перевагами для туристів є застосування карт лояльності, що дозволяє суттєво економити на витратах на проживання, харчування, транспорт, також сприяє підвищенню інформативності та безпеки туристичних подорожей.

Отже, розумний туризм переживає швидкий розвиток разом з еволюцією інформаційно-комунікаційних технологій, що дозволили компаніям, які займаються туризмом бути «розумнішими» у покращенні своєї продуктивності та конкурентоспроможності. Зважаючи на наявний ІТ потенціал України, розвиток Смарт-туризму після закінчення війни, може стати одним з пріоритетних напрямків даної галузі.

Список використаних джерел:

1. Neuhofer, B., Buhalis, D., & Ladkin, A. (2015). Smart technologies for personalized experiences: a case study in the hospitality domain. *Electronic Markets*. URL:<http://dx.doi.org/10.1007/s12525-015-0182-1>
2. Маховка, В. М. Smart-технології туризмі (2017). Матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет конференції «Управління туристичною індустрією: методологія і практика» 27-28 вересня 2017 року. Полтава: ПолтНТУ ім. Ю. Кондратюка. С. 75-77.
3. Рябев, А. А., Тонкошкур, М. В., Кравцова, С. В. (2022). Концепція «Smart city» та її вплив на сферу туризму в умовах цифрової економіки. *Економіка і суспільство*. №32. URL:<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-35-30>

УДК 338.3

Черничко Т. В.,
доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки та фінансів,
Іщук М. В.,
здобувач ОС Магістр
Мукачівський державний університет

УПРАВЛІНСЬКІ ДИЛЕМИ:

МЕТОДОЛОГІЯ «ТРАДИЦІЙНОГО» ПОШУКУ РІШЕНЬ І ПІДХІД ТОС

Одним з найефективніших інструментів, що дозволяє підприємству вирватися з рамок, що його обмежують, є теорія обмежень систем (Theory of Constraints, ТОС), розроблена у 1970-х рр. ізраїльським фізиком доктором Еліяху М. Голдраттом. Побудова процесу прийняття управлінських рішень на основі ТОС передбачає концентрацію організаційних ресурсів на усунення обмежень (конфліктів), які заважають компанії повністю реалізувати її потенціал.

На різних етапах розвитку ТОС використовували всесвітньовідомі компанії: General Motors, Procter&Gamble, AT&T, NV Philips і Boeing. Сьогодні концепція ТОС використовується в сферах охорони здоров'я, освіти, консультування, сільському господарстві тощо, а також в особистісному зростанні.

За теорією обмежень (ТОС) підприємство розглядається як система (сукупність взаємопов'язаних елементів), що створюється для досягнення певної цілі.

На операційному рівні використовуються такі три базові показники ТОС:

– прохід (Throughput) – це показник швидкості генерування системою грошей, різниця між входом в процес (input) і виходом з нього (output). Іншими словами, це гроші, отримані підприємством від реалізації продукту за вирахуванням прямих змінних витрат

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>